

Aleks
Pavezi

OSAM detektiva

Prevela
Žermen Filipović

— Laguna —

Naslov originala

Alex Pavesi

EIGHT DETECTIVES

Copyright © Alex Pavesi 2020

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

OSAM
detektiva

1. Španija, 1930.

Dvoje osumnjičenih sedeli su na rasparenom nameštaju u belom i gotovo bezličnom salonu čekajući da se nešto dogodi. Između njih je lučni prolaz vodio na uzano stepenište bez prozora – polumračno udubljenje koje kao da je dominiralo prostorijom, poput kamina sazidanog u nerazumnim razmerama. Stepenište je na pola puta menjalo pravac skrivajući gornji sprat od pogleda i odajući utisak da vodi u tminu i ništa više.

„Ovo je pakao, samo ovako čekati.“ Megan je sedela desno od lučnog prolaza. „Koliko uopšte traje sijesta?“

Prišla je prozoru. Napolju je španski krajolik bio nejasne narandžaste boje. Po vrućini je izgledao nenaseljiv.

„Sat-dva, ali pio je.“ Henri je sedeo postrance u fotelji nogu prebačenih preko rukohvata, a u krilu mu je bila gitara. „Poznajući Banija, spavaće do večere.“

Megan se premestila do bifea za piće i razgledala boce pažljivo okrećući svaku dok sve nalepnice nisu bile jasno vidljive. Henri je izvadio cigaretu iz usta i držao je ispred desnog oka pretvarajući se da je gleda kroz nju – lažni teleskop. „Opet dišeš na cipele.“

Koračala je gore-dole skoro čitavo popodne. Sa belim pločicama i obrisanim površinama, salon ju je podsećao na lekarsku čekaonicu; mogli su biti i u bolnici od crvenih opeka kod kuće umesto u neobičnoj španskoj vili na vrhu nepravilnog, crvenog brega. „Ako ja dišem na cipele“, promrmljala je, „onda ti hodaš ustima.“

Nekoliko sati ranije ručali su u maloj taverni u najbližem selu, na trideset minuta hoda kroz šumu od Banijeve kuće. Bani je ustao na kraju obeda i oboje su smesta приметili koliko je pijan.

„Moramo da obavimo razgovor“, rekao je zaplićući jezikom. „Verovatno se pitate zašto sam vas pozvao ovamo. Postoji nešto o čemu već dugo želim da razgovaramo.“ Bilo je zlokobno reći takvo nešto gostima koji su oboje zavisili od njega u zemlji u kojoj nikad dotad nisu bili. „Kad budemo u vili, samo nas troje.“

Trebalo im je skoro sat da se vrate kući jer se Bani, u sivom odelu naspram crvene zemlje, s mukom, poput starog magarca, uspinjao uzbrežicom. Sada je izgledalo apsurdno pomišljati da su njih troje pre toliko godina zajedno bili u Oksfordu; izgledao je kao da je ostario deset godina više od njih.

„Moram da se odmorim“, rekao je otegnuto nakon što ih je pustio u kuću. „Pustite me da malo odspavam, a onda možemo da razgovaramo.“ I dok je Bani otišao na sprat da prespava popodnevnu vrućinu, Megan i Henri su se srušili u fotelje uz lučni prolaz. „Kratka sijesta.“

Otad je prošlo skoro tri sata.

Megan je gledala kroz prozor. Henri se nagnuo napred i brojao kvadrate između njih: stajala je dijagonalno od njega

i delilo ih je sedam belih pločica. „Ovo liči na partiju šaha“, rekao je. „Da li se zato stalno pomeraš? Nameštaš svoje figure za napad?“

Okrenula se ka njemu, škiljeći. „Šah je jeftina metafora. Muškarci je koriste kad žele da o sukobu razgovaraju onako grandiozno.“

Svađa se među njima spremala čitavo popodne, sve otako je Bani naglo prekinuo ručak. *Nas troje moramo da razgovaramo, daleko od španskih očiju.* Megan je ponovo pogledala kroz prozor i eto, bila je tu neizbežna kao i vreme – ta predstojeća svađa, crna mrlja na plavom svodu.

„Suština šaha je u pravilima i simetriji“, nastavila je, „a sukob je obično samo okrutan i prljav.“

Henri je prebirao po žicama gitare ne bi li promenio temu. „Umeš li da naštimuješ ovo?“ Našao je gitaru na zidu gde je visila iznad njegove fotelje. „Mogao bih da sviram da je naštimovana.“

„Ne“, rekla je i izašla iz sobe.

Posmatrao ju je kako odlazi dublje u kuću – sve manja onako uokvirena daljim dovracima duž hodnika. Zatim je zapalio još jednu cigaretu.

„Kad misliš da će se probuditi? Prijalo bi mi malo svežeg vazduha.“

Vratila se i sada stajala u svojoj punoj veličini u najbližem dovratku.

„Ko zna“, odvratio je Henri. „Trenutno spava snom onoga ko je upravo ručao.“ Nije se nasmešila. „Slobodno idi. Mislim da sve što ima da kaže može da sačeka.“

Megan je zastala, lica čistog i nečitljivog kakvo je bilo na njenim reklamnim fotografijama. Bila je glumica po profesiji. „Znaš li šta će nam reći?“

Henri je oklevao. „Ne znam.“

„U redu. Onda idem napolje.“

Potvrдно je klimnuo glavom i gledao ju je kako odlazi. Hodnik je vodio od salona u pravcu u kojem je Henri gledao i video je kako je otišla niz taj hodnik i izašla kroz vrata na kraju; stepenice su mu bile sleva. Nastavio je da se poigrava žicama gitare sve dok jedna nije pukla i, odskočivši, posekla ga po nadlatici.

U tom trenutku se u prostoriji smračilo i automatski se okrenuo nadesno: Megan je bila kod prozora, gledala unutra, a pri crvenilu bregova iza njenih leđa obris joj je imao demonski sjaj. Izgleda da nije mogla da ga vidi; možda je napolju dnevna svetlost bila prejak. No ipak se osećao kao stvorenje u zoološkom vrtu, s nadlaticom preko usta dok je sisao onu blagu posekotinu, a prsti mu visili s brade.

Megan se sklonila u senovitu stranu kuće.

Stojeći usred gomile poljskog cveća, naslonila se na zgradu i zatvorila oči. Odnekud su se čuli tihi udarci: tup, tup, tup. Činilo se da dopiru iza nje. Isprva je mislila da to dopire zvuk gitare, da se pronosi kroza zid, ali za to ipak nije bio dovoljno melodičan. Bio je vrlo slab – bezmalo kao da ga uopšte nema – ali je i dalje mogla da ga čuje, nepogrešivo kao da joj je kamenčić u cipeli.

Tup. Tup. Tup.

Okrenula se i pogledala uvis. Kroz rešetku od kovanog gvožđa videla je kako muva neprestano udara o zatvoren prozor Banijeve spavaće sobe. One pored njene, na gornjem spratu kuće. Bila je to samo malena muva koja pokušava da pobjegne; a onda je videla da su dve. Zapravo, tri. Sada četiri. Čitav roj muva pokušavao je da izađe. Ugao prozora bio je crn od njih. Mogla je da zamisli kako mrtve preplavljaju

prozorsku dasku. Našla je kamičak na zemlji i gađala prozor; crni oblak raspršio se na glasan udarac, ali iznutra se nije čulo ništa. Pokušala je ponovo, ali nije mogla da probudi svog usnulog domaćina.

Izgubila je strpljenje i uzela punu šaku kamenčića i bacala jedan po jedan dok nije ostala praznih ruku. Vratila se i ušla u kuću, pa hodnikom stigla do dna stepeništa, gde je Henri, iznenađen njenom naglom pojavom, ispustio gitaru koja je tresnula na hladni, beli pod.

„Mislim da treba da probudimo Banija.“

Video je da je zabrinuta. „Misliš li da nešto nije u redu?“

U stvari, bila je ljuta. „Mislim da treba da proverimo.“

Krenula je uza stepenice. Išao je odmah iza nje kad je ugledala nešto što ju je nateralo da se zaustavi i uzvikne. Nagonski ju je zagrlio. Bio je to pokušaj da je umiri, ali je učinjen nespretno, te su stajali tako svezani, nesposobni da se pomere.

„Pusti me.“ Odgurnula ga je laktovima i potrčala napred, a onda, kad mu više nisu smetala njena ramena, ugledao je ono što je videla: uperen prst krvi koji je ispod Banijevih vrata išao prema vrhu stepenica i pokazivao pravo na njega.

Ni ona ni on nikad nisu videli toliko krvi. Bani je ležao na čaršavima, potrbuške. Drška noža virila mu je iz leđa, a krivudavi crveni trag vodio je do njega od najnižeg dela kreveta. Sečivo se skoro uopšte nije videlo; mogli su da opaze samo tananu liniju srebra između njegovog tela i crne drške, poput tračka mesečine što se probija kroz mali otvor u zavesama. „Tu mu je srce“, rekla je Megan. Sama ručka mogla je biti deo sunčanog sata, a mrtvo telo je i ne znajući obeležavalo protok vremena.

Prišla je krevetu zaobilazeći lokve na patosu. Kad je bila na tridesetak centimetara od leša, Henri ju je zaustavio. „Misliš da bi trebalo?“

„Moram da proverim.“ Besmisleno mu je na vrat stavila dva prsta. Nije bilo pulsa. Odmahnula je glavom. „Ovo ne može biti istina.“

U šoku, Henri je seo na ivicu dušeka; od njegove težine krvave mrlje su se raširile ka njemu i odskočio je kao da se budi iz ružnog sna. Pogledao je na vrata, pa se okrenuo ka Megan.

„Ubica je možda još ovde“, rekao je šapatom. „Pretražiću ostale sobe.“

„Dobro“, odvratila je šapatom Megan; a pošto je bila glumica, njen je šapat bio jasan kao i glasan govor. Bio je gotovo sarkastičan. „I proveriti jesu li svi prozori zaključani.“

„Sačekaj ovde.“ I otišao je.

Pokušala je da duboko udahne, ali je vazduh u sobi već mirisao na trulež i nekoliko izdajničkih muva je i dalje udaralo o ivicu sažižuce vrelog dana. Mora da im je dosadio leš. Prišla je i odigla prozorsko okno za nekoliko centimetara. Muve su izletele i nestale pod plavim nebom poput zrna soli umešanih u supu. Dok je stajala tu pored prozora, hladna od šoka, Megan je slušala kako Henri pretražuje obližnje sobe, otvara ormare i gleda pod krevete.

Opet se pojavio u dovratku, razočaranog izraza lica. „Ovde gore nema nikog.“

„Jesu li svi prozori bili zaključani?“

„Jesu, proverio sam.“

„Tako sam i mislila“, rekla je. „Bani je sve opsesivno zaključavao pre nego što smo otišli na ručak. Gledala sam kako to radi.“

„A šta je s tim vratima, jesu li zaključana?“ Pokazao je rukom na dvoja vrata na balkonu iza nje. Prišla im je i povukla kvake. Reze su iznutra bile navučene na vrhu, u sredini i na dnu.

„Jesu“, rekla je. Sela je na ivicu kreveta ignorišući krv koja se razlivala. „Henri, znaš li šta ovo znači?“

Namrštio se. „Znači da je ubica morao otići stepeništem. Zaključaću sva vrata i prozore u prizemlju. Ostani ovde, Megan.“

„Čekaj“, počela je, ali već je nestao. Čula je kako njegova bosa stopala nemuzikalno lupaju po stepenicama koje su bile bele i tvrde poput klavirskih dirki, čula je kad je zastao tamo gde je stepenište menjalo pravac i udario dlanom o zid da se zadrži, a onda je čula niz njegovih pokreta po donjem spratu.

Otvorila je fioku Banijevog noćnog ormarića: unutra nije bilo ničeg izuzev donjeg rublja i zlatnog sata. U drugoj fioci su bili dnevnik i njegove pižame. Zaspao je u odeći, naravno. Izvadila je dnevnik i prelistala ga. Poslednji put je nešto zapisao gotovo godinu dana ranije. Vratila ga je na mesto. Zatim je pogledala na svoj ručni sat.

Koliko dugo će morati da čeka ovde udovoljavajući Henrijevom improvizovanom prikazu preuzimanja kontrole pre nego što bude mogla da ode dole i suoči se s njim?

Sa svakim vratima koja je Henri zatvorio, u kući je postepeno bivalo sve toplije, pa se, premda je isprva žurio, sada kretao sporo i metodično, teško dišući i prolazeći kroz svaku prostoriju više puta da se uveri da ništa nije propustio. Raspored prostorija bio je zbunjujući i pitao se kako to da je Bani živeo sam u tako velikoj kući. Nijedna soba, činilo se, nije bila istog oblika i veličine, a mnoge nisu imale prozore.

„Ne svetlost, već pre vidljiva tama.“* Tako se radi kad imaš novca, pretpostavljao je.

Vratio se u salon i tu ju je zatekao kako sedi na fotelji u kojoj je ranije sedeo i puši njegove cigarete. Osećao je da treba da kaže nešto šaljivo, da suočavanje sa stvarnošću odloži barem načas. „Trebalo ti još samo gitara i šišanje i činilo bi mi se da se gledam u ogledalu.“

Megan nije odgovorila.

„Ubica je otišao“, rekao je. „Ovde dole ima dovoljno prozora i vrata, naravno. Mogao je izaći kako je hteo.“

Polako je ispustila cigaretu u pepeljaru i uzela mali nož koji je stavila pored nje. Nije ga čak ni primetio; bio je to još samo jedan tanani predmet koji se uklapao u oskudno nameštenu sobu. Ustala je i sečivo okrenula ka njemu, vrha uperenog u njegove grudi.

„Ne pomeraj se“, rekla je tiho. „Ostani tu gde si. Moramo da razgovaramo.“

Henri se odmaknuo od nje. Unutrašnjom stranom kolena dodirnuo je fotelju naspram njene i srušio se u nju. Skočila je na nagli pokret i na trenutak se osetio nemoćnim, pa očajnički zgrabio rukohvate fotelje. Ostala je, međutim, tamo gde je bila. „Hoćeš li me ubiti, Megan?“

„Samo ako me naterаш.“

„Nikad nisam mogao da te nateram ni na šta.“ Uzdahnuo je. „Možeš li da mi dodaš cigaretu? Bojim se da bih, ako sam budem posegnuo, mogao ostati bez jednog-dva prsta. Mogao bih na kraju da pušim sopstveni palac, kao malu cigaru.“

Izvadila je cigaretu iz paklice i bacila mu je; podigao ju je i pažljivo upalio. „Dakle“, rekao je. „Čitavo popodne

* Džon Milton, *Izgnani raj*, I.63, prevod Darko Bolfan, prepev Dušan Kosanović, *Filip Višnjić*, Beograd, 1989. (Prim. prev.)

pokušavaš da zapodeneš svađu, ali sam zamišljao nešto civilizovanije od ovog. Šta si smislila?“

Megan je progovorila samopouzdanu poput osobe koja je nadmudrila neprijatelja. „Pokušavaš da se ponašaš smireno, Henri, ali ti se ruke tresu.“

„Možda mi je hladno. Čini li se to samo meni ili je špan-sko leto ove godine malo svežije?“

„A ipak te znoj obliva.“

„Šta očekuješ? Mašeš mi nožem pred licem.“

„Nož je mali, a ti si veliki čovek. I nije ti ni blizu lica. Trešeš se zato što se brineš da ćeš biti razotkriven, a ne zato što ću te povrediti.“

„Šta hoćeš da kažeš?“

„Ovo su činjenice. Na spratu ima pet soba. Sve imaju rešetke na prozorima. Debele crne rešetke, kao one u crtanim filmovima. Dve sobe imaju vrata koja vode na balkone i oboja su bila zaključana. Kao i prozori. Sam si ih malopre proverio. Samo jedno stepenište vodi na sprat, ovo ovde. Da li je sve to tačno?“

Potvrдно je klimnuo glavom.

„Dakle, ko god da je ubio Banija morao se popeti tim stepeništem.“ Pokazala je na mesto na stepeništu koje je bilo u senci gde su se okrenuli i nakratko ostali sasvim bez svetlosti. „I morao se vratiti tim stepeništem. A ti si sedeo ovde u dnu otkako smo se vratili s ručka.“

Slegnuo je ramenima. „Pa šta? Ne želiš valjda da kažeš da ja imam nešto s ovim?“

„Upravo to želim da kažem. Ili si video kako se ubica penje stepenicama ili si se sam popeo, što znači ili da si ubica ili da si saučesnik. A mislim da ovde nisi proveo dovoljno vremena da bi se i s kim sprijateljio.“

Zatvorio je oči i usredsredio se na njene reči. „To je glupost. Neko je mogao krišom proći pored mene. Jedva i da sam obraćao pažnju.“

„Neko je krišom prošao pored tebe u mirnoj beloj sobi? I ko je to bio, Henri, miš ili baletski igrač?“

„Onda stvarno misliš da sam ga ja ubio?“ Čitavo njeno izlaganje sada je imalo smisla i Henri je ustao u znak protesta. „Ali, Megan, propustila si da pomeneš nešto. Ja možda jesam sedeo ovde od ručka i vario, ali si i ti, dođavola, sedela sa mnom.“

Nakrivila je glavu. „To je uglavnom tačno. Ali sećam se da sam barem u tri navrata izašla napolje na svež vazduh. Pitam se da li si zato toliko pušio, jesi li hteo da me nateráš da izađem? Ne znam koliko vremena treba da zariješ nož nekom u leđa, ali pretpostavljam da se to može izvesti vrlo brzo. Verovatno ti je više vremena trebalo da posle opereš ruke.“

Henri je ponovo seo. „Bože moj“, rekao je mučeci se da se namesti, „zaista si ozbiljna, je li? Upravo smo našli prijatelja kako gore leži mrtav i ti zaista hoćeš da kažeš da sam to učinio ja? Na osnovu čega? Na osnovu činjenice da sam sedeo blizu stepeništa? Kad se poznajemo skoro deset godina?“

„Ljudi se menjaju.“

„To je tačno. Sada mislim da je Šekspir precenjen i više ne idem u crkvu. Ali se nadam da bi mi neko rekao da sam iz kuće izašao bez osećaja za moral.“

„Ne shvataj to toliko lično. Ja samo povezujem tačkice. Bio si ovde sve vreme, zar ne?“

„Da ne shvatam lično?“ Zavrteo je glavom u neverici. „Zar nikad nisi pročitala nijednu detektivsku priču, Megan? Postoji milion načina na koje se to moglo uraditi. Možda postoji tajni prolaz koji vodi na sprat.“

„Ovo je stvarnost, Henri. U stvarnom životu, ako samo jedna osoba ima motiv i priliku, obično ta osoba i jeste krivac.“

„Motiv? A koji bi tačno moj motiv trebalo da bude?“

„Zašto nas je Bani pozvao ovamo?“

„Ne znam.“

„Mislim da znaš. Posle pet godina ćutanja oboma nam šalje pismo i poziva nas u svoju kuću u Španiji. I oboje smo došli trčeći. Zašto? Zato što je nameravao da nas ucenjuje. Mora da si to znao?“

„Da nas ucenjuje? Zbog onog što se dogodilo u Oksfordu?“ Henri je odbacio tu ideju. „Bani je vozio kola.“

„Ni mi nismo bili baš nedužni, zar ne?“

„To je besmislica. Došao sam zato što mi je rekao da ćeš ti biti ovde i rekao je da želiš da me vidiš. Nije bilo ni pomena o uceni.“

„Imaš li pismo kod sebe?“

„Ne.“

„Dakle, imamo samo tvoju reč da je tako?“

Zurio je bezvido u pod. „Još te volim, Megan, zato sam došao. Bani je znao tačno šta da kaže da me navede da dođem. Ne mogu da verujem da misliš da bih mogao da uradim ovakvo nešto.“

To je nije ganulo. „Volela bih da živim u tvom svetu, Henri. Verovatno zamišljaš kako ćemo sad svakog časa zapevati.“

„Samo ti govorim šta osećam.“

„Kao što sam rekla, samo povezujem tačkice.“

„Osim.“

„Čega?“ Pogledala ga je sumnjičavo. Nož joj se pomerio u ruci. „Osim čega, Henri?“

Ustao je ponovo držeći jednu ruku na glavi, a drugu na čvrstom belom zidu. Zatim je počeo da hoda gore-dole. „Ne brini. Držaću se na odstojanju.“ Bila je napeta – vrh noža

pratio je njegove pokrete. „Šta ako sam, kad si na nekoliko minuta izašla napolje na svež vazduh, izašao i ja? Mogao sam to da učinim. Ti za to ne bi znala. A ubica je mogao napasti baš tada.“

„A jesi li?“

„Jesam“, rekao je ponovo sedajući. „Otišao sam po knjigu u svoju spavaću sobu. Mora da mi je ubica tada promakao.“

„Lažeš.“

„Ne lažem.“

„Da, lažeš. Spomenuo bi to ranije da je istina.“

„Samo sam zaboravio na to.“

„Henri, prestani.“ Zakoračila je ka njemu. „Ne zanimaju me laži.“

Ispružio je ruku; nije se tresla. „Vidi ti to. Govorim istinu.“

Štunula je nogu njegove fotelje i ruka mu se pretvorila u kandžu kad se pridržao za rukohvat. „Ovaj razgovor traje predugo. Želim samo da znam šta dalje nameravaš.“

„Ovde nema telefona, pa sam nameravao da otrčim u selo po policiju i lekara. Ali ako nameravaš da im kažeš da sam kriv, to za mene predstavlja priličnu teškoću, zar ne?“

„O policiji možemo brinuti kasnije. Sada samo želim da se uverim da, ukoliko ostavim ovaj nož, neću završiti na krevetu pored Banija. Zašto si ga ubio?“

„Nisam.“

„Pa ko je onda?“

„Mora da je neki stranac provalio u kuću i ubio ga.“

„Zašto?“

„Otkud bih ja to znao?“

Sela je. „Gledaj, pomoći ću ti, Henri. Nije mi nezamislivo da imaš nekakvo opravdanje što ovo radiš. Bani je umeo da bude okrutan, to oboje znamo. I nepromišljen. Možda bih čak mogla i da ti to s vremenom oprostim. Ali ako želiš da

lažem za tebe, onda treba da prestaneš da iskušavaš moje strpljenje. Zašto sada? I zašto ovako?“

„Megan, ovo je ludilo.“ Henri je zatvorio oči. Vrućina je bila nepodnošljiva budući da su sva vrata i prozori bili zatvoreni. Osećao se kao da su dva primerka koja plutaju u ulju i koja neko proučava.

„Dakle, i dalje tvrdiš da si nedužan? Bože, Henri, već smo govorili o tome. Suđenje ti je održano i osudila te je porota od dvanaest biljaka u saksijama poređanim u hodniku. Ovde si bio sve vreme. Šta još ima da se kaže?“

Zario je lice u dlanove. „Daj mi trenutak da razmislim.“ Usne su mu se bezglasno pomerale dok se vraćao na njene optužbe. „Od tebe me je glava zbolela.“ Potpuno besmisleno je posegnuo za gitarom i dohvatio je s poda gde je stajala. Zastirao je na preostalim pet žica. „Da li je ubica već mogao da bude sakriven na spratu kad smo se vratili s ručka?“ Sa čela mu je curio znoj. „Nikako nije mogao da ode. Ukoliko to nije bilo odmah po našem povratku. U stvari. U stvari, mislim da sam shvatio.“

Ponovo je ustao. „Mislim da sad znam šta se dogodilo, Megan.“

Nakrivila je glavu ka njemu, kao da ga obrnutim pokretom ohrabruje.

„Megan, ti mali pauče“, rekao je. „Ti mala prepredena zmijo. Ti si ga ubila.“

Megan je izgledala izrazito ravnodušno. „Ne budi smešan.“

„Vidim da si razmišljala malo o tome. Ovde smo, dvoje osumnjičenih s istom prilikom i motivom dovoljno sveobuhvatnim da može da bude i moj i tvoj, i moraš samo da poričeš sve i za sve ću biti okrivljen ja. Tako se sve svodi na to ko je od nas bolji glumac, a oboje znamo odgovor na to.“

„Kao što sam istakla, Henri, sedeo si ovde čitavo popodne i čuvao svoju žrtvu. Pa kako sam ja mogla da ga ubijem?“

„Nema potrebe da mi podmećeš ubistvo, da poturaš dokaze. Ne kad možeš samo da sve poričeš dok ti se grlo ne osuši. To ti je sve vreme i bio plan, zar ne? Kad stigne, policija će ovde zateći dvoje stranaca i leš. Jedan od njih biću ja, usplahiren i nepovezan, pokušavaću da tvrdim da se neko možda naglavačke uspuzao tavanicom kako ne bi bio viđen na stepeništu, a druga ćeš biti ti, savršeno smirena, i poricaćeš sve. Engleska ruža protiv grubog mužjaka. Oboje znamo kome će poverovati, a kako ih mogu uveriti u suprotno? Ne umem čak ni kafu da naručim u ovoj proklesoj zemlji.“

„To je tvoja teorija, je li? Kako sam se onda provukla pored tebe, Henri? Jesam li puzala po tavanici kao što kažeš? Ili si u poslednjih dvadeset sekundi smislio nešto uverljivije?“

„Ne moram da smišljam. To je pogrešno pitanje.“ Ustao je i prišao prozoru, više se ne plašeci nje. „Istina je da je gornji sprat kuće dobro zatvoren. I da je stepenište jedini ulaz na sprat. I tačno je da sam ovde sedeo čitavo popodne, od ručka, otkako je Bani otišao u svoju spavaću sobu. Nisam čak išao ni u toalet. Ali je takođe tačno da sam, kad smo se tek vratili, onako vreo i prljav, otišao da se operem. I ostavio sam te ovde gde si sedela sasvim sama, baš tu. A kad sam se vratio, nisi se pomerila. Trebalo mi je devet-deset minuta da operem lice, vrat i ruke. Trajalo je to toliko kratko da sam skoro zaboravio na to. Ali onda, koliko vremena treba da nekom zariješ nož u leđa?“

„Otada su prošli sati.“

„Tri sata. A koliko je već mrtav? Krvi ima po čitavom hodniku.“

„Tek smo ušli. Tek se popeo na sprat. Tada još ne bi stigao da zaspi.“

„Ne, ali bio je dovoljno pijan da to ne bi bilo važno. Licem okrenut ka dušku, bio je potpuno bespomoćan.“

„Dakle, to je to? Optužuješ me da sam ga ubila?“

Henri se osmehnuo, ponosan na svoju logiku. „Tako je, optužujem te.“

„Ti bedna, hvalisava budalo. On je mrtav, a ti želiš da od toga napraviš igru? Znam da si ga ti ubio. Zašto radiš ovo?“

„I ja tebe mogu da pitam to isto.“

Megan je zastala i razmislila o tome. Ruka u kojoj je držala nož opustila se. Henri je sada gledao kroz prozor, a crvena brda su se videla kroz zamrljano staklo. Mučio ju je svojim nedostatkom straha; tako je uspostavljao svoj autoritet.

„Vidim šta radiš“, rekla je. „Sada to vidim sasvim jasno. To je stvar reputacije, zar ne? Ja sam glumica. Ovakav skandal bi me upropastio. Sve dok postoji i najmanji tračak sumnje, moja reputacija će trpeti. Misliš da ja mogu da izgubim više od tebe, pa ću morati da sarađujem?“

Okrenuo se naglo, naizgled preplanuo pod jarkom dnevnom svetlošću koja mu je tukla s leđa. „Misliš da se ovo tiče tvoje profesionalne reputacije? Ne vrti se sve oko tvoje karijere, Megan.“

Ugrizla se za donju usnu. „Ne, pretpostavljam da nećeš priznati, zar ne? Najpre ćeš mi pokazati koliko si spreman da budeš tvrdoglav. A šta onda? Kad me uveriš da ne mogu da pobedim, da će mi karijera biti uništena ako ne sarađujem, daćeš mi predlog. Smislićeš neku priču i zatražiti da je potvrdim. Ako se ovo zaista tiče toga, bolje bi ti bilo da mi naprosto kažeš istinu.“

Uzdahnua je i zavrteo glavom. „Ne znam zašto uporno govoriš sve ovo. Objasnio sam okolnosti u kojima se odigrao zločin. Ali čak ni najbolji detektiv ne može da uradi ništa

suočen s odlučnim poricanjem. Mogu kose da čupam, to je sve. Ali mislim da mi ne bi dobro stajalo da budem ćelav.“

Zurila je u njega. Nijedno nije ništa reklo čitav minut. Na kraju je spustila nož na sto pored sebe i okrenula vrh od njega.

„Dobro“, rekla je. „Uzmi gitaru i nastavi da sviraš. Ja optužujem tebe, ti optužuješ mene, očigledno smo u toj situaciji. Ali ako misliš da sam od onih žena koje će se slomiti i koje možeš uveriti da je nebo zeleno samo zato što to kaže jedan muškarac, onda si me potcenio.“

„A ako ti misliš da možeš da lupiš šakom o sto i trepćeš a da ću ja pevati kao ptičica, precenila si svoje moći.“

„Oh“, zatreptala je Megan, „ali mislila sam da me još voliš?“

Henri je seo u fotelju naspram njene. „Volim te, zato me ovo toliko izluđuje. Oprostiću ti sve ako samo priznaš da si ga ubila.“

„Hajde onda da razgovaramo o nečemu o čemu nikad dosad nismo razgovarali.“ Opet je uzela nož; načas mu se u očima ukazao pravi strah. „Sklon si nasilju, Henri. Videla sam te pijanog, videla sam te kako zapodevaš svade s neznancima jer ti se nije dopalo kako su me gledali. Videla sam te kako vičeš i vrištiš i razbijaš čaše. Hoćeš li da porekneš i sve to?“

Zurio je u pod. „Ne, ali to je davno bilo.“

„A jesi li ikad video da se ja tako ponašam?“

„Možda nisam, ali umeš da budeš okrutna.“

„Oštar jezik nikad nikog nije ubio.“

Slegnuo je ramenima. „Dakle, preke sam naravi. Da li se zato nisi udala za mene?“

„Ne samo zato. Ali i to je doprinelo.“

„Tada sam pio mnogo.“

„Pio si mnogo za ručkom.“

„Ne mnogo. Ne kao onda.“

„Očigledno je bilo dovoljno.“

Henri je uzdahnuo. „Da sam želeo da ubijem Banija, učinio bih to bolje.“

„Henri, znam da si ga ti ubio. Oboje znamo da jesi. U šta tačno pokušavaš da me uveriš? Da gubim razum?“

„I ja bih mogao da kažem isto, zar ne?“

„Ne, ne bi.“ Uzela je mali nož i zabola ga u rukohvat fotelje; prošao je odmah kroz tapacirung i zaglavio se u drvetu. „Bani je gore i iz njega curi kao iz slavine, a mi samo sedimo ovde i prepiremo se. Šta će policija misliti kad saznaju kako smo proveli popodne?“

„Ovo liči na ružan san.“

Megan je zakolutala očima. „Još jedna jeftina metafora.“

„Ako ovako treba da provedemo popodne, voleo bih da imam i piće u ruci. Hoćeš li i ti jedno?“

„Ti si bolestan“, rekla je. Sipao je sebi viski.

Polu sata docnije ništa se nije promenilo; još nekoliko puta su pričali o onom što se dogodilo i ništa nisu zaključili.

Henri je ispio piće; držao je praznu čašu pred očima i kroz nju posmatrao iskrivljenu udubljenu prostoriju, pomerajući ruku s jedne na drugu stranu. Megan ga je gledala pitajući se kako mu misli mogu tako lako skrenuti na drugu stranu.

Henri ju je pogledao. „Popiću još jedno i onda je kraj. Hoćeš li da mi praviš društvo?“

Vrata i prozori su još bili zatvoreni i u sobi je bilo zagušljivo. Izgledalo je kao da su se složili da im to bude kazna.

Potvrдно je klimnula glavom. „Popiću piće s tobom.“

Progundao je i otišao do bifea. Napunio je dve velike čaše viskijem iz visokog dekantera. Bio je topao, naravno. Uzeo

je jednu čašu, mućkao piće ritmično, a drugu čašu pružio njoj. Razrogačila je oči videvši da je sipao dve trećine čaše. „Poslednje piće“, rekao je.

„Moram da vidimo šta ćemo dalje“, rekla je Megan, „pod pretpostavkom da nijedno od nas ne namerava da prizna. Da li uopšte moramo da umešamo policiju? Niko ne zna da smo ovde. Možda naprosto možemo da odemo noću?“

Henri je ćutke pijuckao piće. Sedeli su tako nekoliko minuta, Megan zaklanjajući svoju čašu rukom. Kad ju je najзад prinela ustima, zastala je pre no što je počela da pije. „Otkud znam da ovo nije otrovano?“

„Možemo da zamenimo čaše“, rekao je.

Slegnula je ramenima. Činilo se da razgovor nije vredan truda. Otpila je mali gutljaj. „Dobrog je ukusa“, rekla je. Zurio je u nju u tišini tako da joj je bilo neugodno. „S druge strane, da bi se izbegla svaka sumnja.“ Uzdahnuo je i pružio joj svoju čašu; prihvatila ju je i dala mu svoju.

Ponovo je seo u fotelju, iscrpljen, i podigao čašu. „Za Banija.“

„Za Banija.“

Viski je bio narandžast i vatren kao predstojeći zalazak sunca. Henri je opet podigao gitaru i isto onako nespretno zasvirao kao i pre. „Opet smo tamo odakle smo krenuli“, uzdahnuo je.

„Kao što sam rekla, moramo da vidimo šta će se dalje desiti.“

„Želiš da kažem da naprosto možemo da pobegnemo zajedno i pretvaramo se da nikad ovde nismo bili? Kao i prošli put. To ti je bila namera sve vreme, zar ne?“

„Zašto mi ovo radiš?“ Megan je odložila svoju čašu i odmahнула glavom. „Zato što sam raskinula našu veridbu? Ali to je bilo tako davno.“

Pijuckanje pića Henriju je postalo glavno sredstvo za prekide u razgovoru. Ali u odgovor na ovo sačekao je još malo i pripalio cigaretu. „Reći ću ti ponovo, Megan. Još te volim.“

„To je lepo znati.“ Gledala ga je s iščekivanjem. „Da li ti se već vrti u glavi, Henri?“

Isprva je bio zbunjen, a onda je bacio pogled na svoju čašu. Iskapio je skoro sve osim poslednjih centimetar i po. Posegnuo je za čašom i osetio da mu je leva ruka gotovo utrнула. Bezobličnom, nespretnom rukom prevrnuo je čašu na pod gde se razbila, pa je na belim pločicama ostao smeđi krug. Pogledao je Megan. „Šta si uradila?“

Cigareta mu je ispala iz usta i upala u gitaru ostavljajući dim u obliku spirale koji se uzdizao između žica. Na njenom licu se nije videla nikakva emocija, tek nagoveštaj brige.

„Megan.“

Preturio se s fotelje, tela napola sleđenog. Gitara je odskočila u stranu. Ležao je licem na belom podu tresući se bez ritma. Pljuvačka se skupljala na pločicu ispred njegove brade.

„Tako je to s lažima, Henri.“ Ustala je i nadvila se nad njega. „Kad jednom počneš, ne možeš da prestaneš. Moraš da ih slediš tamo kud te vode.“

2. Prvi razgovor

Džulija Hart je naglas čitala skoro jedan sat i imala je osećaj da joj je grlo puno kamenja. „Tako je to s lažima, Henri.’ Ustala je i nadvila se nad njega. ’Kad jednom počneš, ne možeš da prestaneš. Moraš da ih slediš tamo kud te vode.’“

Grant Makalister je sedeo pored nje i pomno slušao. Bio je autor priče koju je upravo pročitala; napisao ju je pre više od dvadeset pet godina. „I“, rekao je shvativši da je završila, „šta mislite o toj?“

Spustila je rukopis sklanjajući beleške od njega. „Dopada mi se. Sve do poslednjeg pasusa bila sam na strani Megan.“

Primitio je da joj je grlo suvo i ustao. „Da li biste želeli još jednu čašu vode?“ Zahvalno je klimnula glavom. „Izvinite“, rekao je, „vi ste mi prvi gost posle mnogo vremena.“

Njegova kuća je bila na vrhu kratke, peskovite padine koja je vodila od plaže. Sedeli su na drvenim stolicama pod širokim tremom već jedan sat dok mu je naglas čitala priču. Sada ju je tu ostavio i ušao u kuću.

Hladni povetarac dopirao je s mora, ali je vreline sunca bila gotovo nesnosna. Morala je tog jutra da pešači od svog